

Reiserapport

Studietur til Milano – Como – Zürich

16. - 21. mars 2022

Daniel Larsen og Kim Pløhn

Master i Arkitektur AHO

Diplomprosjektet 'Pragmatisk vern' tar utgangspunkt i et dilemma byggebransjen står overfor. Bygg-, anleggs- og eiendomssektoren står for 16 % av Norges totale klimagassutslipp, og det største CO₂-utslippet i bransjen kommer fra utvinning, prosessering og frakt av materialer. Vi river 22 000 bygg hvert år, eller over 60 hver dag, og av årlige utslipp i sektoren kommer 70 % fra nybyggsaktivitet, selv om tilfanget av nybygg kun er 1-2 % i året. Summen av dette gjør at vi ikke kan bygge oss ut av klimakrisen. Det mest treffsikre tiltaket vi har er å ta vare på bygninger vi allerede har oppført. Dilemmaet oppstår i at vi da må ta vare på bygninger som i dag faller utenfor de antikvariske vernekriteriene.

Problemstillingen for oppgaven er derfor å undersøke hvordan et antikvarisk bygningsvern kan suppleres av et pragmatisk vern begrunnet i materielle ressurser og bundet energi. Med geografisk utgangspunkt i Oslo kommune og den pågående byutviklingen på Bryn, undersøker vi hvilke føringer et pragmatisk vern vil legge for byutviklingen på bydel- og bygningsnivå. Prosjektet innebærer å utarbeide et motforslag til de pågående planene for byutvikling på Bryn, hvor vi belyser hva en bevaring og videreutvikling av bygningsmassen vil ha å si for prosjektets tomteutnyttelse, program, klimagassutslipp og materialforbruk.

Bygningsmassen hvor oppgraderingspotensialet er størst sammenfaller ofte med bygninger som rives i pågående planprosesser. Det er særlig kontor-, produksjon- og lagerbygg fra etterkrigstiden som i følge Byantikvaren peker seg ut som "naturlige riveobjekter". Dette er bygninger fra en periode som sammenfaller med gjenoppbyggingen og utvidelsen av Milano etter 2. verdenskrig. Flere arkitekter som var aktive i denne perioden bidro til å utvikle et språk for en moderne arkitektur som også var kontekstuell og tilpasningsdyktig over tid. Mange av bygningene fra denne perioden har fellestrekk med den nøkterne byggeskikken på 60- og 70-tallet i Norge, som vi finner flere eksempler av på Bryn. Vi ønsket derfor å studere utvalgte bygg med fokus på struktur, plan, fasade og materialbruk.

Gjennom studieturen besøkte vi prosjekter av blant annet Asnago Vender, BBPR, Luigi Caccia Dominioni, Figini e Pollini, Angelo Mangiarotti, Bruno Morassutti, Giovanni Muzio, Gio Ponti, Giuseppe Terragni, Aldo Rossi og Carlo Aymonino. Formålet var å finne inspirasjon til hvordan vi kan hente ut potentialet i bygningsstrukturene i den ikke-vernede bygningsmassen, og gi disse et uttrykk som tar vare på noen av kvalitetene bygningene besitter i dag, med pragmatisk materialbruk og generelle planer og fasader. På den fjerde dagen tok vi toget til Como og Mendrisio, hvor vi også så bygninger av blant annet Giuseppe Terragni. Deretter reiste vi videre nordover til Zürich, hvor vi møtte vår eksterne veileder, og fikk muligheten til å diskutere prosjektet med tegninger på bordet.

1

2

3

4

- 1 Ca 'Brutta – Giovanni Muzio (1922)
- 2 Via Alberico Albricci 8 – Asnago Vender (1942)
- 3 Via Lanzone 4 – Asnago Vender (1953)
- 4 Via Plutarco, 15 – Asnago Vender (1956)
- 5 Gallaratese – Aldo Rossi & Carlo Aymonino (1974)

5